

Liite perusturvalautakunnan pöytäkirjaan
7 / 3.10.2018 / 76 §

HARJAVALLAN KAUPUNKI

Toimeentulotukiohjeet 2019

Sisällys

1. TOIMEENTULOTUEN OHJEELLISET PERUSTEET 1.1.2019 ALKAEN	2
2. TOIMEENTULOTUEN HAKEMINEN.....	3
3. PERUSTOIMEENTULOTUKI.....	3
4. TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI (kunta).....	4
Hautauskustannukset	4
Vuokratähti	5
Lasten harrastus- ja virkistystoiminnan menot	5
Lastenhoitotarvikkeet.....	5
Lapsen tapaamiskustannukset	5
Kodin välttämättömät tarvikkehankinnat	6
Tavanomaista suuremmat vaatemenot	6
Tavanomaista suuremmat ravintokulut	6
Opiskelijat	6
Edunvalvonnan kulut	7
Asiakasmaksut	7
Muuta	7
5. EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI (kunta).....	7
6. TOIMEENTULOTUEN TAKAISINPERINTÄ.....	8
7. MUUTA HUOMIOITAVAA.....	8
8. MUUTOSVAATIMUKSEN TEKEMINEN.....	8

1. TOIMEENTULOTUEN OHJEELLISET PERUSTEET 1.1.2019 ALKAEN

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo sekä edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo. Toimeentulotuen tarve arvioidaan yksilö- ja ruokakuntakohtaisen elämäntilanteen, taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen perusteella.

Jokaisella on velvollisuus kykynsä mukaan pitää huolta itsestään ja omasta elatuksestaan sekä, siinä laajuudessa kuin avioliittolaissa (234/1929), lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/1975) ja muussa laissa säädetään, puolisonsa sekä alaikäisten lastensa ja ottolastensa elatuksesta. Pääsääntöisesti alaikäisen lapsen elatuksesta vastaavat lapsen vanhemmat.

Jokaisella on oikeus saada toimeentulotukea, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentulotuloa turvaavien muiden etuuksien avulla, muista tuloistaan tai varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai muulla tavalla.

KELA:n vastuulle kuuluu perustoimeentulotuki, johon sisältyvät perusosa ja muut perusmenot. Perustoimeentulotukeen kuuluu mm. välttämättömän ravinnon ja asumisen järjestäminen. Kunnat vastaavat ehkäisevästä ja täydentävästä toimeentulotuesta.

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina muut kuin perusosaan kuuluvat asumisesta aiheutuvat menot ja lisäksi erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, tarpeellisiksi harkitut menot.

Säännökset

Suomen perustuslain 19 §:n 1 momentissa turvataan oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

Toimeentulotukiasian käsittelyssä on huomioitava seuraavat säännökset ja ohjeistukset muutoksineen:

- Laki toimeentulotuesta 1412/1997 (muutokset 29.12.2005/1218)
- Laki toimeentulotuen muuttamisesta 815/2015
- Asetus toimeentulotuesta 66/1998
- Hallintolaki 434/2003
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeudesta 812/2000
- Laki sosiaalihuollon asiakirjoista 20.3.2015/254
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001
- Laki lapsen elatuksesta 704/1975
- Laki kotouttamisen edistämisestä 1386/2010
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 221/2003
- EU/ETA- kansalaisia koskevat säännökset
- Sosiaali- ja terveysministeriön opas toimeentulotuen soveltajille 2013:4

2. TOIMEENTULOTUEN HAKEMINEN

Perustoimeentulotukihakemus tehdään KELAlle. Hakemus täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta tehdään kunnan toimielimelle. Täydentävän toimeentulotuen hakemiseksi on oltava voimassa oleva KELA:n päätös perustoimeentulotuesta.

KELAN:n perustoimeentulotukea voi hakea verkon asiointipalvelussa. Myös liitteet voi toimittaa verkossa. Perustoimeentulotukea voi hakea myös paperilomakkeella tai suullisesti missä tahansa KELA:n toimistossa tai puhelinpalvelussa.

Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea voi hakea kunnasta henkilökohtaisella käynnillä, kirjallisella hakemuksella tai sähköisesti. Sähköinen hakemus on käsiteltävä, ellei ole perusteltuja syitä epäillä hakemuksen lähettäjän oikeellisuutta. Hakemuksesta tulee käydä ilmi mihin täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea haetaan ja mille ajalle. Asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa on annettava toimeentulotukiviranomaiselle kaikki ne tiedot, joita viranomainen tarvitsee toimeentulotuen tarpeen arvioimiseksi. Puutteellinen hakemus viivästyttää asian käsittelyä. Hakijan tulee toimittaa pääsääntöisesti yhdellä kertaa kaikki tarvittavat liitteet ja huomioitavista menoista tositteet.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntää hakemuksesta sen kunnan toimielin, jonka alueella hakija tai perhe vakinaisesti oleskelee. Jos hakija tai perhe muutoin kuin satunnaisesti oleskelee useammassa kuin yhdessä kunnassa, täydentävän toimeentulotuen myöntää sen kunnan toimielin, jonka alueella oleskelusta hakijan tai perheen menot johtuvat.

3. PERUSTOIMEENTULOTUKI

Perustoimeentulotuen myöntäminen siirtyi Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi 1.1.2017 alkaen. Mikäli hakija esittää perustoimeentulotukihakemuksessaan muita kuin toimeentulotukilain 7a tai 7b pykälissä mainittuja menoja, voi Kela siirtää hakemuksen kuntaan jos asiakas sitä erikseen pyytää hakiessaan toimeentulotukea tai saadessaan siitä päätöksen.

Toimeentulotukiasiat on käsiteltävä toimeentulotukilaissa säädettyssä määräajassa. Kiireellisessä tilanteessa toimeentulotukihakemus on käsiteltävä heti eli käytännössä jo samana tai seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Muussa kuin kiireellisessä tilanteessa päätös pitää tehdä viivytyksettä ja viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Hakemusten käsittelylle säädetyt määräajat ovat ehdottomia, ja ne koskevat sekä toimeentulotuen perusosaa että täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea.

Lasten kunnalliset päivähoitomenot ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot

Kela voi perustoimeentulotukea harkitessaan huomioida muina perusmenoina lasten kunnalliset päivähoitomenot sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot. Maksun alennus tai vapautus on ensisijainen toimeentulotukeen nähden.

Vuokravakuudet/vuokraennakot

Kela voi myöntää perustoimeentulotukea vuokravakuutta varten. Vuokravakuus annetaan maksusitoumuksena vuokranantajalle. Vuokravakuus on asuntokohtainen. Jos vuokrasopimuksesi on toistaiseksi voimassa oleva, myös vuokravakuus on voimassa toistaiseksi.

Vakuusmaksu sähköyhtiölle

Sähkön avaamiseksi sähköyhtiöt vaativat joissain tilanteissa henkilöltä vakuusmaksun.

Vakuusmaksu myönnetään toimeentulotukilaskelman perusteella ensisijaisesti maksusitoumuksena sähköyhtiölle samoin ehdoin kuin vuokravakuus.

Muuttokustannukset

Kela voi myöntää perustoimeentulotukea muuttoon liittyviin välttämättömiin menoihin, kuten muuttokuorman kuljetukseen.

Lapsen tapaamiskustannukset huomioidaan Kelan myöntämässä perustoimeentulotuessa siltä osin, kun ne perustuvat kunnan sosiaalihuollon (lastenvalvojan) vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen.

Kela voi huomioida perustoimeentulotuessa välttämättömän **henkilötodistuksen, oleskeluasiakirjan tai matkustusasiakirjan** hankintamenot.

4. TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI (kunta)

Erityisistä tarpeista ja olosuhteista johtuviin menoihin myönnettävästä täydentävästä toimeentulotuesta on säädetty toimeentulotukilain 7 c §:ssä. **Kyseessä on asiakaskohtainen harkintatilanne, jossa menon erityisyys harkitaan perheen tai henkilön tilanteen mukaan.** Henkilön tai perheen erityisenä tarpeena tai olosuhteina voidaan pitää esim. pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta sekä lasten harrastustoimintaan liittyviä erityisiä tarpeita. Erityismenoja voivat olla myös esim. kodin välttämättömät hankinnat ja lastentarvikkeet.

Hakemus täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta tehdään kunnan toimielimelle. Täydentävän toimeentulotuen hakemiseksi on oltava KELA:n myönteinen päätös perustoimeentulotuesta. KELA:n on tarvittaessa yhteistyössä asianomaisen ja kunnan kanssa arvioitava onko asiakkaan täydentävän tai ehkäisevän tuen tarve kiireellinen. Jos tuen tarve arvioidaan kiireelliseksi, KELA:n on käsiteltävä hakemus myös perustoimeentulotuen osalta kiireellisenä.

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruusina erityismenot, joita ovat muut kuin KELA:n perustoimeentulotukena myöntämät asumisesta aiheutuvat menot sekä henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot.

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä voidaan ottaa huomioon myös sellaisia menoja, jotka kuuluvat lähtökohtaisesti perustoimeentulotuella katettaviin menoihin, mutta jotka henkilön tai perheen erityisen tilanteen vuoksi ovat niin suuria, ettei perustoimeentulotuki riitä niitä kattamaan.

Hautauskustannukset

Toimeentulotukea hautauskuluihin myönnetään sen jälkeen, kun kuolinpesän varat on selvitetty, pääsääntöisesti perukirjasta. Toimeentulotuen tarvetta hautauskuluihin arvioitaessa otetaan huomioon vainajan ja lesken/avopuolison talletukset, tulot ja menot.

Huomioitavat menot:

- arkku (enintään 430e)
- uurna (enintään 100e) ja tuhkauskulut (tositteen mukaan)
- vaatetus ja arkkuun laitto
- kukkalaitte arkulle (enintään 45e)
- vainajan kuljetus
- apumies
- seurakunnan laskuttamat hautaamisen kulut

Menoina ei hyväksytä hautakiveä, risti-ilmoitusta, muita kukkalaitteita tai hautajaisvaatteita. Perunkirjoituskuluihin ei pääsääntöisesti myönnetä toimeentulotukea. Vähävarainen asiakas ohjataan oikeusaputoimistoon, jonka lasku voidaan ottaa huomioon menona. Kuolemantapauksessa vainajalta maksamatta jääneet laskut merkitään velaksi perukirjaan. Ne maksetaan mahdollisilla pesään jääneillä varoilla.

Vuokratästä

Ensisijaisesti hakijan tulee tehdä velan maksusuunnitelma vuokranantajan kanssa. Vuokratästä maksamista harkittaessa huomioidaan lastensuojelulliset ja asunnon turvaamiseen liittyvät näkökohdat. Vuokratästä ei myönnetä toimeentulotukea toistuvasti. Hakijan kanssa tehdään suunnitelma siitä, miten vuokratästä syntymisen ehkäistään jatkossa.

Lasten harrastus- ja virkistystoiminnan menot

Lasten harrastustoiminnan taloudellinen tukeminen kohtuullisissa määrin ehkäisevän tai täydentävän toimeentulotuen kautta voi olla perusteltua ennaltaehkäisevistä ja lastensuojelullisista syistä. Tukea voidaan myöntää mikäli perhe on pitkään ollut toimeentulotuen tarpeessa tai muutoin vähätuloinen (toimeentulotukinormi ylittyy vain vähän). Täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää enintään 100e/vuosi/lapsi. Tukea voidaan myöntää esim. luistimiin, suksiin, polkupyöriin tai muihin harrastuksiin.

Mikäli harrastusmenoista aiheutuvat kustannukset ovat suuret, tehdään perhe-/lapsikohtainen suunnitelma.

Lastenhoitotarvikkeet

Lastenhoitotarvikkeisiin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea. Tukea myönnetään ainoastaan kertaluonteisesti. Lastenvaunuihin enintään 100e, lastenrattaisiin enintään 70e tai yhdistelmävaunuihin enintään 170e. Pinnasänkyyn voidaan myöntää enintään 50e ja lasten turvaistuin enintään 50e sekä lasten sänkyyn ja patjaan enintään 130e.

Lapsen tapaamiskustannukset

Lapsen tapaamiskustannuksia voidaan huomioida täydentävänä toimeentulotukena kolmen kuukauden ajalta, kun kunnan sosiaalihuollon (lastenvalvojan) vahvistamaa sopimusta tai tuomioistuimen päätöstä ei ole. Muutoin kustannukset huomioidaan Kelan perustoimeentulotuessa.

Vanhemman laskelmassa huomioidaan lapsen tapaamispäiviltä ruokaraha lapselle (49% lapsen perusosasta) sekä mahdolliset tapaamisiin liittyvät kohtuulliset matkakulut, kuitenkin enintään 160e/kk:ssa.

Vanhemman on esitettävä lapsen etävanhemman allekirjoittama kirjallinen selvitys luonapitopäiviltä.

Mikäli luonapito ylittää tavanomaisena pidettävän luonapitoajan (joka toinen viikonloppu 4 – 6vrk/kk ja puolet lapsen loma-ajoista) tulee pääsääntöisesti sen vanhemman, jonka luona lapsi asuu ja joka saa

lapsilisän ja elatustuen/-avun, vastata lapsen elantomenoista ns. tavanomaisena pidettävän luonapitoajan ylimenevältä ajalta ellei erityisistä, erikseen perustelluista syistä muuta johdu.

Lapsen tapaamiskustannukset käsitellään jälkikäteen.

Vuokravakuus

Vuokravakuuteen myönnetään enintään yhden kuukauden vuokra kohtuuhintaiseen asuntoon. Asiakkaalla tulee olla kuitenkin perustoimeentulotukioikeus.

Kodin välttämättömät tarvikehankinnat

Täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää harkintaan pohjautuen kodin välttämättömiin tarvikehankintoihin. Toimeentulotukea voidaan myöntää enintään 340e huoneiston kalustamista ja kodin välttämättömiä tavikkeitä varten (sis. sänky ja patja 150e, keittiön pöytä ja tuolit 80e, valaisimet 25e, ruokailuvälineet 40e, vuodevaatteet 45e tai muut tarpeellisiksi katsotut kodin tarvikehankinnat)

Pesukoneen hankintaan voidaan myöntää harkinnalla kohtuullinen avustus, mikäli hakijan käytössä ei ole pesutupaa tai sen käyttö on jostain syystä erityisen hankalaa. Pesukoneeseen voidaan myöntää toimeentulotukea enintään 5 vuoden välein. Hakijan tulee toimittaa kahden eri palveluntarjoajan kustannusarvio tuotteesta ennen päätöksen saamista

Tavanomaista suuremmat vaatemenot

Raskaudesta johtuvat vaatemenot harkitaan asiakaskohtaisesti. Toimeentulotukea voidaan myöntää enintään 100e kyseisiin vaatehankintoihin.

Romaninaisen hameeseen myönnetään harkinnalla enintään 400e kolmen vuoden välein. Edellytyksenä on, että romaninainen käyttää jatkuvasti hametta. Muut romanivaatteet sisältyvät toimeentulotuen perusosaan.

Tavanomaista suuremmat ravintokulut

Sairaudesta tai ruoka-aineyliherkkyydestä johtuviin tavanomaista suurempiin ravintokuluihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea, mikäli arvioidaan niiden henkilön tai perheen erityisen tilanteen vuoksi niin suuria, ettei laskennallisesti määräytyvä perusosa riitä niitä kattamaan. Erityisruokavaliosta aiheutuvia kustannuksia voidaan huomioida lääkärin lausunnon perusteella sairaudesta aiheutuvina menoina.

Opiskelijat

Opiskelusta aiheutuvia erityisiä menoja voi olla mahdollista kattaa täydentävällä toimeentulotuella. Erityisiä menoja ovat mm. lukukausimaksut, pääsykoe- ja ylioppilaskirjoitusmaksut. Opiskeluvälineisiin ja kirjoihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea enintään 300e/lukuvuosi. Matkakuluihin voidaan myöntää harkinnalla toimeentulotukea edullisimman vaihtoehdon mukaan.

Täysi-ikäisen opiskelijan toimeentulotuen tarvetta arvioitaessa on huomioitava myös lapsen elatuksesta annetun lain 3§, jonka mukaan vanhemmat vastaavat lapsen koulutuksesta aiheutuvista kuluista myös sen jälkeen, kun lapsi on täyttänyt 18v, mikäli se harkitaan kohtuulliseksi. Tällöin huomioidaan vanhempien todellinen maksukyky, opiskelukustannukset, koulutuksen kesto ja opiskelijan ikä.

Vanhempien elatuskykyä ei selvitetä nuorilta, jotka elävät avioliitossa, yksinhuoltajilta 18- vuotiaasta lähtien ja avoliitossa asuvilta yli 18- vuotiailta, jos molemmat tai jompikumpi opiskelee ja joilla on huollettavanaan lapsi.

Edunvalvonnan kulut

Edunvalvontapalkkio ja muut edunvalvontaan liittyvät välttämättömät kulut hyväksytään täydentävään toimeentulotukeen oikeutettavaksi menoksi.

Asiakasmaksut

Ensisijaisesti esitetään alennettavaksi sosiaalipalvelujen ja päivähoidon asiakasmaksua.

Muuta

Perintälaskuja ja niistä aiheutuvia kuluja ei huomioida toimeentulotukilaskelmassa. Asiakkaan on huolehdittava laskujen hoitamisesta ajallaan. Vain erittäin painavasta syystä perintätoimiston laskut voidaan huomioida ilman perintäkuluja.

5. EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI (kunta)

Toimeentulotukilain 1 §:n 3 momentin mukaan ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Kunta myöntävää ehkäisevää toimeentulotukea, jonka perusteista se päättää itse toimeentulotukilain mukaisesti.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää esimerkiksi ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi.

Ehkäisevä toimeentulotuki on riippumaton siitä, onko henkilöllä tai perheellä oikeutta varsinaiseen toimeentulotukeen normilaskelman mukaisen vajauksen perusteella. Ehkäisevällä tuella pyritään riittävän ajoissa auttamaan tuen tarpeessa olevaa henkilöä/perhettä selviytymään odotettavissa olevista toimeentulo-ongelmista ja välttämään varsinaisen toimeentulotuen tarve.

Talousarvioon varatun määrärahan puitteissa ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään seuraavin perustein:

- * tuen myöntämisellä estetään pitempiaikaisen toimeentulotuen tarpeen syntyminen (velkakierteen katkaisemisella voidaan saada perheen/yksilön talous tasapainoon; vuokratien maksulla voidaan välttää häätö ja sen seurauksena ilmeiseksi arvioitu perheen hajoaminen tai asunnottomuus)
- * perheen tai yksilön akuuteissa kriisitilanteissa (esim. perheenjäsenen kuolema, vakava sairastuminen, rikoksen uhriksi joutuminen)
- * jos perheen tai henkilön toimeentulo vaarantuu toimeentulotukilaskelman ulkopuolelle jäävien menojen vuoksi (esim. lainojen lyhennykset)
- * omatoimisuuden tukemiseen kuten opiskelun tai työllistymisen/työssäkäynnin tukeminen
- * vammaiselle henkilölle, kun hän ei ole oikeutettu tukeen vammaispalvelulain nojalla, mutta ehkäisevä tuki auttaa vammaista itsenäisessä selviytymisessä

Ehkäisevää toimeentulotukea voi saada vain sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan erityisen harkinnan jälkeen. Ehkäisevää toimeentulotukea myönnettäessä voidaan neuvotella tuen tarkoituksenmukaisuudesta aikuissosiaalityön tiimissä. Tarkoituksena on, että tilapäisellä tuella voidaan auttaa hakijaa kriisitilanteen jälkeen siten, että tarvetta enempään tukeen ei synny. Ehkäisevä toimeentulotuki on luonteeltaan kertaluonteinen.

6. TOIMEENTULOTUEN TAKAISINPERINTÄ

Toimeentulotuen takaisin perinnästä on säädetty toimeentulotukilain 19 – 23§:ssä. Jos tuen myöntäminen on perustunut tahallaan annettuihin erehdyttäviin tietoihin tai ilmoitusvelvollisuuden tahalliseen laiminlyöntiin, kunta voi periä tuen takaisin näiden tietojen antajalta tai ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöneeltä siltä osin kuin tuen myöntäminen on perustunut tästä syystä virheellisiin tietoihin.

Takaisin perinnästä määrätään samalla kuin toimeentulotuen myöntämisestä ja perintäpäättös kirjataan toimeentulotukipäätökseen. Takaisin perinnästä voidaan kuitenkin päättää myös jälkikäteen, jos päätös on perustunut tuen saajan tai hänen elatusvelvollisensa tahallaan antamiin erehdyttäviin tietoihin.

7. MUUTA HUOMIOITAVAA

Toimeentulotuen myöntävä kunta

Toimeentulotuen myöntää se kunta, jossa asiakas asuu laskun erääntyessä, ellei maksusitoumusta ole jo annettu aikaisemmasta asuinkunnasta.

Harkinta toimeentulotukea myönnettäessä, sosiaalityöntekijöiden palaveri

Edellä esitetyt menettelytavat harkinnanvaraisissa tapauksissa ovat ohjeellisia. Tapauskohtainen harkinta voi aiheuttaa ohjeista poikkeamisen. Vaikeista asioista/tilanteista/ neuvotellaan viikoittain kokoontuvassa aikuissosiaalityön tiimissä.

Toimeentulotuki perustuu viimesijaisena auttamismuotona yksilölliseen tarveharkintaan, joten viimekädessä asiakkaan tilanteeseen perehtynyt sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja tekee ratkaisun.

8. MUUTOSVAATIMUKSEN TEKEMINEN

Viranhaltijan tekemään päätökseen tyytymätön voi saattaa asian perusturvalautakunnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.